

Nr 136.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret m. m.

(1:a avd.)

1:o) **Organisationen av den centrala fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret.** I propositionen nr 142 har Kungl. Maj:t (punkt 1, s. 1—126 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947) föreslagit riksdagen att

dels besluta, att den centrala fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret skall organiseras efter i huvudsak de riktlinjer, som i nämnda statsrådsprotokoll angivits,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att å övergångsstat överföra beställnings- (befattnings-)havare, som icke kan överflyttas till lämplig beställning (befattning) i den nya organisationen.

Inledning.

Frågan om en omorganisation av den för närvarande försvarsgrensvis ordnade fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret i syfte att åstadkomma större enhetlighet och effektivitet inom detta område av den militära förvaltningsverksamheten har länge varit aktuell. Redan 1930 års försvarskommission föreslog i sådant syfte, att den centrala verksamheten på berörda område skulle sammanföras till ett för försvarsväsendet gemensamt organ. Denna tanke kom dock icke till genomförande vid 1936 års försvarsbeslut, som fasthöll vid principen om en försvarsgrensvis ordnad militär förvaltning.

Såväl 1940 som 1941 års militära förvaltningsutredningar upptogo samma spörsmål till behandling och kommo båda till det resultatet, att ett sammanhållande av den fortifikatoriska och byggnadsförvaltande verksamheten för samtliga försvarsgrenar under ett enda organ vore att förorda.

Även på en annan väg fördes spörsmålet rörande en omorganisation på förevarande förvaltningsområde under diskussion. Vissa förslag härutinnan framfördes nämligen i en av dåvarande intendenten i byggnadsstyrelsen *K. Bildmark* den 23 februari 1942 framlagd promemoria, vari Bildmark redovisade resultatet av en av honom på uppdrag av besparingsberedningen verkställd utredning angående besparings- och rationaliseringsåtgärder i fråga om underhållet av staten tillhöriga, för den civila statsförvaltningen och försvarsväsendet disponerade byggnader. Bildmark föreslog beträffande sistnämnda byggnader, att en helt ny förvaltningsorganisation skulle inrättas. Organisa-

tionen skulle till en början avses allenast för arméns nybyggnads- och underhållsfrågor, men så småningom borde även marinens och flygvapnets husbyggnadsärenden hänföras dit. Huruvida befästningsväsendet borde samordnas med angivna organisation eller erhålla en fristående ställning borde övervägas.

I *propositionen 1943: 180* framlade Kungl. Maj:t plan till ny organisation av försvarets centrala förvaltning och föreslog därvid, att denna skulle organiseras fackgrensvis och indelas på åtta särskilda ämbetsverk, nämligen krigsmaterielverket, försvarets fabriksstyrelse, försvarets fortifikationsförvaltning, med vars inrättande dock skulle anstå, försvarets sjukvårdsförvaltning, försvarets civilförvaltning, arméförvaltningen, marinförvaltningen och flygförvaltningen.

Beträffande förvaltningsorganisationen för fortifikations- och byggnadsväsendet anförde dåvarande föredragande departementschefen bland annat följande.

Vad angår frågan om fastighetsförvaltningens utbrytande ur försvarsgrenarna ansluter jag mig till den mening, som uttalats av såväl 1940 som 1941 års utredning. I likhet med de båda utredningarna anser även jag, att planläggning och utförande av byggnadsarbeten bör ske enligt i huvudsak likartade bedömanden, vare sig byggnaderna skola användas för den ena eller den andra försvarsgrenen. En gemensam förvaltningsorganisation för den militära byggnadsverksamheten synes även ägnad att underlätta rationalisering och standardisering av densamma. Vidare torde en sådan organisation medföra ökade möjligheter att så avväga de särskilda försvarsgrenarnas behov av byggnadsmedel, att försvaret i sin helhet blir på bästa sätt tillgodosett. Behovet av att en sådan avvägning verkställts redan innan byggnadsärendena underställas Kungl. Maj:ts prövning har mer och mer framträtt, särskilt under den senaste tidens omfattande byggnadsverksamhet. Vad befästningar angår måste det betraktas såsom en olägenhet, att dessa för närvarande anläggas av arméförvaltningens fortifikationsstyrelse och marinförvaltningen var för sig. Arméförvaltningen har för sin del vitsordat, att bristande enhetlighet vid ordnandet av landets fasta försvar med nuvarande system icke kan undvikas. Även ur denna synpunkt skulle således en avsevärd fördel stå att vinna genom en sammanslagning. I fråga om underhållet av försvarets omfattande fastighetsbestånd synas än starkare skäl tala för att större enhetlighet åvägbringas.

De fördelar, som skulle vara förenade med en koncentration av fastighetsförvaltningen, synas mig väga tyngre än de invändningar däremot, som otvivelaktigt med visst fog kunna göras. Jag syftar här främst på risken för att de rent militära önskemålen ej skulle kunna i tillbörlig utsträckning göra sig gällande gentemot ett utom försvarsgrenarna stående centralt ämbetsverk. Från flygvapnets sida ha därjämte yppats farhågor för att de särpräglade synpunkter, som i stor utsträckning måste anläggas på denna försvarsgrens byggnader samt på flygfältens byggande och underhåll, icke skulle bliva på tillfredsställande sätt tillgodosedda av ett utanför flygförvaltningen förlagt organ. Såsom de båda förvaltningsutredningarna samstämmtigt framhållit bör det icke vara ogörligt att övervinna dessa svårigheter.

Emellertid har jag i nuvarande läge och med den synnerligen omfattande byggnadsverksamhet på försvarets område, som för närvarande pågår och är att förutse för de närmaste åren, ansett försiktigast att icke nu genomföra en sådan reform utan dröja därmed till dess det byggnadsprogram, som ingår

i försvarets femårsplan, blivit i det närmaste genomfört. Olägenheterna med ett uppskov i frågan torde för övrigt ha i väsentlig mån minskats genom att vissa provisoriska åtgärder vidtagits på förevarande område. Många av de från olika håll påtalade bristerna i den nuvarande organisationen torde därigenom ha undanröjts, så långt detta är möjligt under rådande forcerade byggnadsverksamhet.

Såsom framgår av föreliggande två organisationsförslag, 1941 års militära förvaltningsutrednings och det av intendenten Bildmark utarbetade, ävensom de däröver avgivna yttrandena, är frågan om den militära fastighetsförvaltningens ordnande föremål för mycket delade meningar. Å ena sidan föreligger den uppfattning, som kommit till uttryck i förvaltningsutredningens förslag och som går ut på att de militära myndigheterna och militärt utbildad personal böra erhålla stort inflytande på hithörande frågor, icke blott beträffande befästningsanläggningar utan även i fråga om byggnaders uppförande och förvaltning. Å andra sidan har i Bildmarks utredning föreslagits inrättande av ett särskilt organ under civil ledning och med civil arbetskraft, till en början blott för armén, med uppgift att handha husbyggnadsverksamheten för armén och förvaltningen av denna försvarsgrens byggnader, medan däremot frågan om befästningsanläggningarna lämnats öppen. Bland de synpunkter, som anförts i de avgivna yttrandena, må framhållas, att från flera håll ifrågasatts, att all statlig byggnadsverksamhet, såväl militär som civil, skulle sammanföras till ett enda statligt organ. Då frågan om utformningen av fortifikations- och byggnadsverksamhetens organisation icke bör nu definitivt avgöras, anser jag mig sakna anledning att här taga ställning till de olika förslag och synpunkter, som framkommit i frågan. Dessa böra i stället tagas under övervägande vid den fortsatta utredning rörande den militära fastighetsförvaltningen, som jag anser ofrånkomlig.

I avbidan på en slutlig omorganisation av fortifikations- och byggnadsförvaltningen borde verksamheten på berörda förvaltningsområde för arméns vidkommande ledas av ett fristående ämbetsverk, arméns fortifikationsförvaltning, vilket ämbetsverk skulle organiseras genom utbrytning ur dåvarande arméförvaltningen av dess fortifikationsstyrelse. Vad anginge marinens och flygvapnets byggnadsorgan, borde dessa tills vidare alltjämt ingå i respektive marin- och flygförvaltningen.

I skrivelse nr 319 anmälde 1943 års riksdag, att riksdagen beslutat, att försvarets centrala myndigheter skulle organiseras efter den i propositionen nr 180 angivna planen med vissa avvikelser, vilka dock icke äro av betydelse i förevarande sammanhang. Principbeslut föreligger sålunda om upprättande av ett gemensamt verk — försvarets fortifikationsförvaltning — för byggnadsfrågorna inom försvaret.

Det nya ämbetsverk, arméns fortifikationsförvaltning, som jämlikt beslutet skulle under en mellanperiod svara för arméns fortifikations- och byggnadsväsende, trädde jämlikt beslut av Kungl. Maj:t i verksamhet den 1 januari 1944.

Sedan tiden befunnits inne att fullfölja utredningsarbetet rörande omorganisationen på här ifrågavarande förvaltningsområde, tillkallades enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 maj 1944 sju utredningsmän att inom försvarsdepartementet biträda med sådan utredning. Enligt direktiven för utredningen skulle de fortsatta övervägandena bygga på det år 1943 fattade

principbeslutet om sammanförande av de försvarsgrensvis ordnade byggnadsorganen till en enhetlig organisation. Därvid skulle emellertid även undersökas möjligheterna att samordna det militära byggnadsväsendet med motsvarande uppgifter för den civila statsförvaltningens behov. Skilda alternativ borde därutinnan komma under bedömande. Vidare skulle det ankomma på utredningen att särskilt undersöka vissa frågor berörande förvaltningen av försvarets domäner, flygfält, bostäder och fabriker ävensom vissa spörsmål rörande fortifikationskåren m. m.

I sitt den 27 december 1945 avgivna betänkande med förslag angående omorganisation av fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret m. m. (SOU 1945: 65) ha utredningsmännen — vilka antagit benämningen fortifikations- och byggnadsförvaltningsutredningen och i det följande kallas *1944 års utredning* — med utgångspunkt från direktiven övervägt tre alternativ för ordnandet av fortifikationsverksamheten och den statliga husbyggnadsförvaltningen, nämligen alternativ I med skiljelinje dragen mellan den civila byggnadsverksamheten å ena sidan samt försvarets fortifikations- och byggnadsverksamhet å den andra, alternativ II med samma skiljelinje utom såtillvida, att detaljutformning och utförande av de för militärt ändamål avsedda byggnaderna skulle sammanföras med motsvarande verksamhet för den civila statsförvaltningen, samt alternativ III med skiljelinjen mellan byggnadsverksamhet å ena och befästningsverksamhet å andra sidan. Utredningen har för sin del förordat, att organisationsfrågan löses enligt alternativ I, varvid dock en av utredningens ledamöter reserverat sig för en lösning enligt alternativ II. För vart och ett av alternativen ha framlagts organisationsförslag samt personal- och kostnadsberäkningar. Utredningen har jämväl behandlat en rad särskilda organisationsfrågor samt spörsmålen om fortifikationskårens personalbehov och om fortifikationsofficerarnas utbildning och rekrytering.

Över utredningens förslag ha efter remiss utlåtanden avgivits av ett stort antal myndigheter och sammanslutningar.

Av de myndigheter och organisationer, som ansett sig ha att taga ställning till valet mellan de av utredningen diskuterade organisationsalternativen, har det övervägande antalet varit ense med utredningen om att alternativ I vore att föredraga framför de övriga. Däremot ha betydande meningsskiljaktigheter gjort sig gällande rörande spörsmålen om förvaltningsorganisationens uppbyggnad och personalbehov. 1945 års försvarskommitté har för sin del endast tagit ställning till principfrågorna och förklarat, att kommittén ansåge spörsmålen om de olika förvaltningsmyndigheternas inre organisation och personalbehov m. m. stå i sådant samband med utformningen av försvarsorganisationen i övrigt, att kommittén funnit sig icke beredd att ännu taga ståndpunkt till desamma.

För sin del fann departementschefen, att de av 1944 års utredning framlagda förslagen borde göras till föremål för viss överarbetning, innan desamma lades till grund för en proposition. Då det förelåg behov av att genom särskilda utredningsmän verkställa en översyn av organisationen för centralmyndigheterna inom övriga grenar av den militära förvaltningen, ansåg departementschefen

det ändamålsenligt, att de fortsatta övervägandena beträffande centralorganisationen för fortifikations- och byggnadsverksamheten anförtröddes samma utredningsmän. I enlighet härmed anmäldes i statsrådet den 4 oktober 1946 i ett sammanhang hela frågan om översyn av den centrala försvarsförvaltningens organisation. Departementschefen framhöll därvid, bland annat, att det borde vara utredningsmännen obetaget att, om så befunnnes lämpligt, beträffande visst förvaltningsområde eller visst verk framlägga separat förslag, innan det slutliga betänkandet avgåves. Så kunde tänkas vara motiverat vad beträffade fortifikations- och byggnadsförvaltningen, vilken fråga av många skäl borde med det snaraste bringas till en lösning.

Sedan Kungl. Maj:t nyssnämnda dag därtill lämnat bemyndigande, tillkallades den 11 november 1946 sex utredningsmän att inom försvarsdepartementet biträda med översyn av försvarets centrala förvaltningsmyndigheters organisation. Utredningsmännen, vilka antagit benämningen 1946 års militära förvaltningsutredning och som i fortsättningen benämnes *1946 års utredning*, ha ansett sig böra först behandla frågan om fortifikations- och byggnadsförvaltningens ordnande. Med hänsyn till arten av utredningens uppdrag rörande angivna fråga och då någon ytterligare remissbehandling i ämnet icke ansetts påkallad, har utredningen icke utarbetat något särskilt betänkande angående hithörande spörsmål. I stället ha utredningens synpunkter delgivits departementschefen i form av utdrag av utredningens protokoll.

Olika möjligheter att organisera förvaltningen.

För ett uppskov med organisationsfrågornas slutgiltiga lösande talade tidigare — förutom det pågående utredningsarbetet — den synnerligen omfattande byggnadsverksamhet på försvarets område, som var erforderlig för genomförande av 1942 års försvarsbeslut. Sedan emellertid byggnadsverksamheten inom speciellt marinen och flygvapnet numera minskat i omfattning, föreligger icke längre ur denna synpunkt hinder för genomförande av en omorganisation.

Då den nybyggnadsverksamhet, som under överblickbar tid kommer i fråga inom försvaret, läser kunna utan svårighet omhänderhas av ett organ har det syntts departementschefen föga rationellt att bibehålla särskilda byggnadsorgan för de tre försvarsgrenarna. Med hänsyn härtill och till vad 1946 års utredning anført bör enligt departementschefen ett ytterligare uppskov med prövningen av ifrågavarande organisationsfråga icke komma i fråga.

Då arbetsuppgifterna för det förvaltningsorgan, som skall ha ledningen av fortifikations- och byggnadsverksamheten inom försvaret oberoende av de förändringar försvarsorganisationen kan komma att undergå torde komma att bli av tillräcklig omfattning, har departementschefen ansett betänkligheter icke böra möta att redan nu, utan avvaktan å resultatet av försvarskommitténs utredningsarbete, verkställa en omorganisation på detta område. Däremot bör, framhåller departementschefen, i avvaktan på beslut rörande försvarsorganisationens framtida omfattning, försiktighet givetvis iakttagas, då det gäller inrättande av nya ordinarie befattningar. De av 1944 års utredning framlagda förslagen rörande den territoriella och lokala organisationen av

fortifikations- och byggnadsförvaltningen hava syntes äga sådant sammanhang med den framtida utformningen av försvarsorganisationen i övrigt, att desamma ansetts icke nu böra komma under bedömande.

Då det gäller att taga ställning till de olika alternativ, som kunna komma i fråga vid utformningen av den centrala fortifikations- och byggnadsförvaltningen för försvaret, har departementschefen till en början erinrat om att 1943 års förvaltningsbeslut i princip innebar en centralisering av den på försvarsgrenarna fördelade verksamheten till ett organ. I ett fåtal utlåtanden över 1944 års utrednings betänkande ha erinringar framförts häremot. De skäl, som av departementschefens företrädare i ämbetet anförts till stöd för en centralisering, ha emellertid syntes departementschefen så vägande, att någon avvikelse från beslutet i detta hänseende icke bör göras. Dessa skäl ha enligt departementschefen för övrigt gjort sig med ökad styrka gällande i nuvarande läge, då med återgång till mera normala fredsförhållanden byggnadsverksamheten vid marinen och flygvapnet väsentligt minskat. Vad åter angår förhållandena under beredskap och krig, varvid främst bör beaktas befästningsverksamheten, ha, framhåller departementschefen, erfarenheterna från beredskapstiden klart visat olägenheterna av ett bibehållande av den på tre försvarsgrenar splittrade organisationen. En enhetlig ledning av verksamheten på detta område skulle utan tvivel ha lett till stora besparingar, samtidigt som organisationen skulle ha kunnat arbeta mer effektivt.

Vid prövningen av föreliggande organisationsproblem på grundval av 1943 års beslut om centralisering av verksamheten ha inom 1944 års utredning diskuterats i huvudsak tre olika alternativ. Det första, alternativ I, innebär, att en skiljelinje skulle dragas mellan den civila byggnadsverksamheten å ena sidan samt försvarets fortifikations- och byggnadsverksamhet å den andra. Vid alternativ II skulle skiljelinjen dragas på samma sätt utom såtillvida, att detaljutformning och utförande av de för militärt ändamål avsedda byggnaderna skulle sammanföras med motsvarande verksamhet för den civila statsförvaltningen, medan enligt alternativ III skiljelinjen skulle dragas mellan byggnadsverksamhet å ena sidan och befästningsverksamhet å den andra. 1944 års utredning — med undantag av en ledamot — har förordat alternativ I, vilket förordats jämväl i flertalet remissutlåtanden och av 1946 års utredning.

Departementschefen har för sin del kommit till samma slutsats och alltså funnit sig böra nu förorda en organisation enligt alternativ I. Beträffande skälen härför har departementschefen ansett sig kunna i huvudsak ansluta sig till de synpunkter, som anförts av 1946 års utredning (s. 24—28 i propositionen). Ett sammanförande av underhållsverksamheten beträffande civila och militära byggnader skulle sålunda utan tvivel tynga och fördröja underhållsverksamheten i stället för att leda till ökad rationalisering, varjämte en lämplig organisation för befästningsverksamheten skulle försvåras. Alternativ III har syntes departementschefen alltså icke böra komma i fråga. Vid valet mellan alternativ I och II har departementschefen i likhet med 1946 års utredning fäst särskilt avseende vid omfattningen av den nybyggnadsverksamhet, som under de närmaste åren vore att påräkna på såväl det civila som det militära

området. Ett sammanförande av dessa betydande arbetsuppgifter till byggnadsstyrelsen skulle sannolikt innebära en alltför tung belastning för detta verk, med påföljd att arbetet icke skulle kunna behörigen fullgöras. Vid sitt ställningstagande har departementschefen ansett sig kunna räkna med en byggnadsverksamhet inom försvaret efter år 1948 av ungefär den omfattning — i genomsnitt 30 miljoner kronor per år — som förutsatts av 1946 års utredning. En byggnadsvolym av denna omfattning har syntts tillfyllest för att en rationell och effektiv organisation skall kunna uppbyggas.

Såsom av det nyss anförda framgår skulle däremot en ytterligare centralisering i nuvarande läge vara ett alltför vittutseende och svärgenomförbart projekt. Därest den centrala fortifikations- och byggnadsförvaltningen, på sätt förordats, nu organiseras enligt alternativ I, behöver detta enligt departementschefen dock icke utesluta, att en ytterligare koncentrerings av byggnadsverksamheten framdeles kan övervägas.

Det sålunda förordade alternativ I innebär, såsom av det föregående framgår, att ledningen av försvarets fortifikations- och byggnadsverksamhet i huvudsak sammanföres till ett ämbetsverk, vilket lämpligen bör erhålla benämningen fortifikationsförvaltningen. Till det nya ämbetsverket hava dock ansetts icke böra hänföras frågor rörande nybyggnad och underhåll av flygfält, vilka frågor liksom nu syntts böra handläggas inom flygförvaltningen, ej heller underhåll och projektering av anläggningar å fabriksfonden. Utförandet av dylika anläggningar bör enligt departementschefen först efter en övergångsperiod, vars längd det syntts få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, överföras till det nya verket.

Enligt förslag av 1944 och 1946 års utredningar skulle en särskild samarbetsdelegation inrättas för underlättande av samarbetet mellan det nya verket och motsvarande civila förvaltningsmyndigheter. Departementschefen, som tillstyrkt förslaget, har ansett det böra få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser härom.

Särskilda organisationsfrågor.

De särskilda spörsmål, som upptagas under förevarande avsnitt, beröra försvarets domäner, de militära flygfälten, försvarets bostäder, försvarets fabriksanläggningar, befästningsinspektionen, byggnads- och reparationsberedskapen samt statens bränslekontrollerande verksamhet.

Vad först angår försvarets domäner har departementschefen delat de båda utredningarnas uppfattning, att sådana markområden, vilka nyttjas för befästningsändamål, tjäna såsom kasern- och varvsområden och tomtplatser eller äro avsedda såsom flygfält, alltjämt böra redovisas å försvarets fastighetsfond och förvaltas av försvarets myndigheter. Vad angår övnings- och skjutfälten har det slutliga ställningstagandet till frågan om deras redovisning syntts böra anstå till dess resultatet av övervägandena inom 1946 års militära domänutredning föreligger. Skulle den prövning, som sedan bör ske, giva vid handen, att ur redovisnings- och förvaltningssynpunkt andra ändringar i det nuvarande läget icke böra vidtagas än överflyttande av ett fåtal om-

råden mellan fastighets- och domänfonderna, har det syntts få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga åtgärder. Av berörda prövning beroende personalfrågor avse huvudsakligen den regionala och lokala organisationen och äro sålunda icke för närvarande aktuella. Vad angår centralförvaltningen förutsätter departementschefen, att därstädes erfordras sakkunskap på skogsskötselns område för den händelse huvuddelen av försvarets skogar befinnes böra kvarbliva å fastighetsfonden.

Då ansvaret för flygsäkerheten måste åvila flygledningen, har departementschefen funnit det med flygsäkerheten intimt sammanhängande underhållet av de militära flygfälten böra i enlighet med utredningens förslag åvila flygförvaltningen. Även planerande och utförande av förbättrings- och utvidgningsarbeten på de militära flygfälten har ansetts, åtminstone tills vidare, böra kvarligga hos flygförvaltningen. Sedan de omfattande arbeten, som med hänsyn till teknikens utveckling beräknas bli erforderliga under de närmaste åren, i huvudsak fullbordats, har det emellertid syntts departementschefen böra övervägas, huruvida en ändrad organisation i fråga om dessa arbeten av nybyggnadskaraktär bör genomföras. Därest fråga skulle uppkomma om utvidgning av flygvapnets organisation med nya flygfält, bör enligt departementschefen även övervägas, huruvida icke dessa arbetens utförande bör åvila den myndighet, som har ansvaret för nybyggnad av civila flygfält.

Det har syntts få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa kompetensfördelningen i detalj mellan den nya fortifikationsförvaltningen och flygförvaltningen. Därvid bör bland annat övervägas frågan, vilken myndighet som bör handhava den rättsliga vården av flygfälten, liksom ock spørgsmålet beträffande underhållet av drivmedelsanläggningar m. m.

Vad angår försvarets bostäder har departementschefen funnit det önskvärt, att den provisoriskt inrättade bostadsanskaffningsnämndens uppgifter övertagas av ett permanent organ. Departementschefen har tillstyrkt, att de arbetsuppgifter, som åvila nämnden — i första hand förvaltningen av de bostäder, som redovisas å försvarets bostadsanskaffningsfond — åläggas den nya fortifikationsförvaltningen. Däremot ha de bostäder, som ingå i försvarets fabriksfond, ansetts fortfarande böra förvaltas av försvarets fabriksstyrelse, dock att frågan om fördelningen av bostäder mellan fabriksfonden och övriga ifrågakommande fonder syntts böra ytterligare övervägas av Kungl. Maj:t.

I fråga om försvarets fabriksanläggningar har departementschefen ansett, att nybyggnad och underhåll av anläggningar å fabriksfonden böra handhas på samma sätt som för närvarande, dock att utförandet av större ny- och ombyggnadsarbeten efter en övergångsperiod bör överflyttas från fabriksstyrelsen till den nya fortifikationsförvaltningen.

Departementschefen har biträtt 1944 och 1946 års utredningars förslag, att befästningsinspektionens självständiga ställning skall upphöra.

Ledningen av byggnads- och reparationsberedskapen har föreslagits skola inordnas i den nya fortifikationsförvaltningen. Därest nybyggnadsuppgifterna framdeles överflyttas till annan myndighet, har dock frågan syntts böra upptagas till förnyat övervägande.

Rörande ledningen av statens bränslekontrollerande verksamhet ha delade meningar yppats. Enligt 1944 års utrednings förslag skulle ledningen av denna verksamhet centraliseras till byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning, vilken redan nu i en relativt fast organisation utövar bränslekontroll och därmed sammanhängande forsknings- och försöksverksamhet. Utredningens förslag har tillstyrkts av byggnadsstyrelsen, medan övriga remissmyndigheter förordat, att ledningen av bränslekontrollen beträffande försvarets värmeanläggningar skulle kvarbliva inom försvaret. Arméförvaltningen har härvid förordat bränslekontrollens kvarliggande hos detta ämbetsverk, medan övriga myndigheter ansett, att verksamheten borde överflyttas till fortifikationsförvaltningen. 1946 års utredning har anfört vissa erinringar mot det av 1944 års utredning avgivna förslaget, vilket bland annat skulle innebära ett fullständigt skiljande av de tre med bränsleförsörjning och bränsleförbrukning sammanhängande huvudverksamheterna — anskaffning, kontroll och underhåll. Emellertid har 1946 års utredning i avvaktan på resultatet av den allmänna översyn av den centrala försvarsförvaltningen, som uppdragits åt utredningen, ansett sig icke för närvarande kunna taga slutlig ställning till dessa frågor, varför utredningen förordat, att bränslekontrollen tills vidare skall ombesörjas av arméförvaltningen.

Departementschefen har anslutit sig till sistnämnda utrednings uppfattning och har därför icke nu föreslagit någon ändring i gällande organisation. Kontrollen har syntts lämpligen inom ramen för den nuvarande personalorganisationen böra utsträckas att avse även förbrukning av vatten, gas och elektrisk energi.

Den centrala förvaltningsmyndighetens inre organisation och personalbehov m. m.

Såsom redan förut berörts förutsätter alternativ I, att ett för försvaret gemensamt befästningsbyggnads-, husbyggnads-, specialbyggnads- och underhållsverk inrättas. Det nya ämbetsverket skulle enligt det av 1944 års utredning framlagda förslaget övertaga de arbetsuppgifter, som nu ankomma på arméns fortifikationsförvaltning, marinförvaltningens fortifikationsavdelning, flygförvaltningens byggnadsavdelning — med undantag dock för flygfältsbyrån — samt försvarets bostadsanskaffningsnämnd. Vidare skulle myndigheten, sedan försvarets fabriksstyrelse slutfört pågående och projekterade anläggningsarbeten, ombesörja utförandet av de nybyggnader, som erfordras för fabriks- och krigsmaterielverken. Det nya ämbetsverket har föreslagits skola benämnas *fortifikationsförvaltningen*.

I fråga om det nya ämbetsverkets förhållande till den högsta militära ledningen har 1946 års utredning anfört i huvudsak följande.

Det borde åligga det nya ämbetsverket att biträda överbefälhavaren med utarbetande av de förslag i verkets ämbetsområde berörande frågor, som han kunde finna erforderligt avlåta till Kungl. Maj:t, samt att till överbefälhavaren och försvarsgrenscheferna inkomma med de yttranden och utredningar,

som av dem påkallades och av ämbetsverket kunde lämnas. Ämbetsverket borde ha att vid fullgörandet av sina uppgifter följa de direktiv, som överbefälhavaren funne erforderligt meddela för tillgodoseende av krigsberedskapen samt de militära operationernas planläggning och genomförande. Det borde åligga verket att ständigt hålla överbefälhavaren underrättad om uppkommande frågor av sådan art. Ämbetsverket borde vidare ha att i sin verksamhet taga behörig hänsyn till de anvisningar och föreskrifter av rent militär art, som försvarsgrenscheferna funne erforderligt meddela. I ärenden av större vikt för den militära verksamheten borde vederbörande försvarsgrenschefs mening inhämtas före besluts fattande inom ämbetsverket. Sina petitaframställningar borde verket uppgöra efter inhämtande av försvarsgrenschefernas önskemål och enligt de anvisningar, som med hänsyn till avvägningen mellan försvarsgrenarnas krav lämnades av överbefälhavaren. Skulle ämbetsverket i något fall finna sig icke kunna efterkomma anvisning eller föreskrift, som meddelats av försvarsgrenschef, borde ärendet underställas överbefälhavaren. Vid motsvarande läge i förhållandet mellan verket och överbefälhavaren borde Kungl. Maj:t få pröva frågan.

Departementschefen har funnit de sålunda anförda synpunkterna böra beaktas i samband med utfärdande av instruktionsbestämmelser för verket.

I fråga om de allmänna grunderna för ämbetsverkets organisation ha meningarna starkt brutit sig såväl inom 1944 års utredning som bland remissmyndigheterna. I överensstämmelse med ett av 1946 års utredning härutinnan framlagt förslag har departementschefen förordat, att ämbetsverket indelas i följande underavdelningar, nämligen befästmansbyrå, kasernbyrå, byggnadsbyrå, administrativ byrå, förrådskontrollkontor, beredskapskontor och chefsexpedition med bibliotek.

Departementschefen har i likhet med 1944 och 1946 års utredningar ansett, att chefskapet för ämbetsverket bör kunna utövas av antingen militär eller civil befästmanshavare. Att binda chefskapet vid endera av dessa två kategorier har syntts departementschefen med den ståndpunkt han i det föregående intagit beträffande ledningen av nybyggnadsverksamheten icke lämpligt. Departementschefen har dock funnit frågan kunna komma i ett annat läge, därest, såsom i det föregående antytts, nybyggnadsverksamheten framdeles överflyttas till annat ämbetsverk.

Vidkommande löneställningen för ämbetsverkets chef har departementschefen i likhet med utredningarna funnit sig böra föreslå placering i lönegrad C 12 för en civil och Ob 5 för en militär innehavare av chefsbefattningen.

Chefskapet för fortifikationskåren och uppdraget att vara inspektör för rikets befästningar bör, enligt departementschefen, oavsett om verket erhåller civil eller militär chef, ankomma på chefen för befästmansbyrån.

I fråga om de allmänna grunderna för personalberäkningarna m. m. har departementschefen ansett sig kunna i huvudsak biträda vad 1946 års utredning härutinnan anført (s. 83 och 84 i propositionen). Vad särskilt angår frågan om nybyggnad av egentliga befästningar delar departementschefen utredningens uppfattning, att denna fråga icke kan för närvarande bedömas. Däremot kan — såsom av departementschefen anfördes vid anmälan

av anslagsäskandena under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1946/47 — redan nu konstateras, att en effektiv planläggning av den fortifikatoriska rustningsverksamheten måste äga rum redan i fredstid, därest befästningsverksamheten vid krig eller krigsfara skall kunna snabbt igångsättas och utan avsevärda merkostnader genomföras. Den av departementschefen tillstyrkta organisationen av fortifikationsförvaltningen inrymmer viss personal för dylik planeringsverksamhet. Emellertid måste verksamheten delvis åvila de regionala militärmyndigheterna. I avvaktan på prövningen av frågan om den regionala och lokala fortifikationsförvaltningens organisation förutsätter departementschefen, att kostnaderna för detta planeringsarbete må bestridas från tillgängliga anslag till byggande av befästningar (jfr propositionen 1945: 386 s. 12). Även en utökning av planeringsverksamheten inom centralorganet utöver vad som förutsatts vid beräkningen av personalen å befästningsbyrån har, med tillämpning av de av 1946 års utredning angivna grunderna för avlöningskostnaders bestridande, syntts få bestridas av dylika anslag.

Beträffande anställningsformerna för det nya ämbetsverkets civila personal bör, framhåller departementschefen, i enlighet med 1944 års utrednings av 1946 års utredning biträdda förslag gälla, att för underhålls- och förvaltningsverksamhet erforderlig personal för närvarande endast till en mindre del bör erhålla ordinarie anställning, medan återstoden bör anställas såsom extra ordinarie. Även för nybyggnadsverksamhet avsedd personal har ansetts böra kunna komma i fråga för extra ordinarie anställning. Departementschefen har i detta hänseende räknat med att extra ordinarie befattningar inrättas för omkring hälften av den personal, som på längre sikt beräknas erforderlig för nybyggnadsverksamheten.

Ehuru under de senaste åren inom försvarets olika förvaltningsområden eftersträvats en överflyttning av avlöningskostnader från sakanslag till avlöningsanslag, hava kostnaderna för avlöning av den med aktuella nybyggnadsuppgifter sysselsatta personalen dock ansetts böra belasta nybyggnadsanslagen. Avlöningskostnaderna för ordinarie tjänstemän hava däremot syntts böra bestridas av avlöningsanslag. Den för nybyggnadsverksamhet avsedda extra ordinarie personalen i högre lönegrad än 21 har ansetts böra under särskild rubrik uppföras å det nya verkets personalförteckning, varjämte Kungl. Maj:t genom fastställande av särskild stat syntts böra meddela bestämmelser rörande dispositionen av byggnadsanslag för bestridande av personalkostnader.

I fråga om organisationen av de särskilda underavdelningarna inom ämbetsverket och personalbehovet inom densamma hänvisas till s. 86—117 i propositionen jämte till densamma hörande bilagor I och II. Innan det nya verket vunnit erforderlig stadga har personalorganisationen även beträffande den lägre extra ordinarie personalen ansetts böra fastställas av Kungl. Maj:t. De av 1946 års utredning framlagda förslagen beträffande de olika byråernas uppdelning i sektioner m. m. ha syntts departementschefen icke böra vara bindande utan det har ansetts böra få aukomma på Kungl. Maj:t att besluta om de jämkningar härutinnan, som på grund av vunna erfarenheter kunna befinnas lämpliga.

Departementschefen har funnit det vara av värde att försöka åstadkomma

en kostnadsjämförelse *dels* mellan det förslag, som 1944 års utredning framlagt, och det som 1946 års utredning förebragt, *dels ock* mellan nuvarande organisation och den av sistnämnda utredning förordade.

Vad först angår de kostnadsberäkningar, som 1944 och 1946 års utredningar förebragt, hava dessa beräkningar synts departementschefen icke utan vidare jämförbara. Beträffande nybyggnadspersonalen har den förra utredningen verkställt sina beräkningar på lång sikt och allenast tagit hänsyn till den personal, som med säkerhet erfordrades vid en minimivolym för sådan verksamhet (4 miljoner kronor per år), medan den senare utredningen utgått från det aktuella läget under ett antal år framåt och därför räknat med personal för avsevärt mera omfattande nybyggnadsuppgifter (30 miljoner kronor per år). Vidare har 1944 års utredning icke alls medtagit kontrollanter och arbetsledare vid sina beräkningar, medan den kostnadssiffra, som 1946 års utredning framlagt rörande sakanslagsavlönad personal, inkluderar kostnader även för sådana befattningshavare. Vid jämförelsen måste man därför utesluta den personal, som de båda utredningarna avsett för aktuella nybyggnadsföretag. Från det belopp, 1 350 000 kronor, som 1944 års utredning beräknat skola belasta avlöningsanslag, bör man därför, framhåller departementschefen, draga den däri ingående kostnaden för nybyggnadspersonalen, omkring 200 000 kronor. Det därefter återstående beloppet, 1 150 000 kronor, har synts direkt jämförbart med den avlöningskostnad, 1 070 000 kronor, som 1946 års utredning beräknat skola vid fullt genomförd organisation utgå av avlöningsanslag. Departementschefen har erinrat om att angivna belopp äro framräknade enligt vanliga principer för beräkning av avlöningsanslag och att sålunda kristillägg och provisoriskt lönetillägg icke äro medtagna.

För att kunna jämföra personalkostnaderna vid å ena sidan den nuvarande organisationen och å andra sidan den av 1946 års utredning föreslagna, ha uppgifter infordrats från arméns fortifikationsförvaltning, marinförvaltningens fortifikationsavdelning, flygförvaltningens byggnadsavdelning och försvarets bostadsanskaffningsnämnd rörande de beräknade totala avlöningskostnaderna under budgetåret 1946/47 för ett vart av nämnda förvaltningsorgan — i avseende å flygförvaltningens byggnadsavdelning dock med undantag för flygfältsbyrån och i avseende å bostadsanskaffningsnämnden med avdrag för sådana kostnader, som belöpa sig på nämndens uppgifter utanför försvaret. De sammanlagda kostnaderna utgöra i runda tal å avlöningsanslag 1 110 000 kronor, å sakanslag 4 670 000 kronor och å avvecklingsanslag 20 000 kronor eller tillhoppa 5 800 000 kronor. Motsvarande kostnader utgöra för den av 1946 års utredning föreslagna organisationen, sedan densamma blivit fullt genomförd, å avlöningsanslag (inberäknat kristillägg och provisoriskt lönetillägg) 1 320 000 kronor samt å byggnadsanslag 1 500 000 kronor eller tillhoppa 2 820 000 kronor. Minskningen utgör 2 980 000 kronor. Härvid är emellertid att märka, att den sammanlagda medelsförbrukningen för nybyggnad och därmed jämställda företag (med undantag för flygfältsarbeten) under budgetåret 1946/47 för de fyra ovanberörda nuvarande förvaltningsorganen av dem själva uppskattats till cirka 65 miljoner kronor, medan den nya fortifikationsförvaltningen beräk-

nats skola utföra nybyggnadsarbeten för en årskostnad av cirka 30 miljoner kronor.

Den av departementschefen förordade avvikelserna från 1946 års utredningsförslag beträffande bestridandet av kostnaderna för avlöning av ordinarie tjänstemän å byggnadsbyrån inverkar icke å de nyss framlagda jämförelserna mellan totalkostnaderna för den nuvarande och den föreslagna förvaltningsorganisationen.

Beträffande övergången till den nya organisationen har departementschefen funnit en viss förberedelsestid erforderlig, innan det nya ämbetsverket kan träda i funktion. 1946 års utredning har med beaktande härav ansett, att omorganisationen skulle kunna genomföras tidigast den 1 januari 1948. Den angivna tiden har syntts departementschefen lämpligt vald. Det har emellertid ansetts böra ankomma på Kungl. Maj:t att slutligt fastställa tidpunkten för reformens genomförande, lämpligen efter förslag av den särskilda delegation, som i enlighet med utredningarnas förslag skulle tillsättas för att förbereda den nya organisationens genomförande.

Det har syntts få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta, i vad mån på detta förvaltningsområde nu verksamma organ helt eller delvis skola bibehållas någon tid efter omorganisationens genomförande. Kostnaderna för de särskilda förvaltningsorgan, som sålunda eventuellt skulle bibehållas under en övergångstid, hava ansetts böra bestridas från de anslag, varifrån motsvarande kostnader för närvarande utgå.

I samband med 1943 års beslut rörande omorganisation av den centrala försvarsförvaltningen bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t, bland annat, att å övergångsstat överföra beställnings- eller befattningshavare, som icke kunde överflyttas till lämplig beställning eller befattning i den nya organisationen. Då dylika åtgärder i undantagsfall kunna visa sig erforderliga även vid den här föreslagna omorganisationen, har departementschefen funnit ett motsvarande bemyndigande nu böra utverkas. Utnyttjande av bemyndigandet kan ifrågakomma endast beträffande personal inom arméns fortifikationsförvaltning och fortifikationskåren.

Frågan om det nya ämbetsverkets lokalbehov har syntts departementschefen böra ytterligare övervägas.

Såsom i ärendet framhållits har frågan om en omorganisation av den för närvarande försvarsgrensvis ordnade fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret i syfte att åstadkomma större enhetlighet och effektivitet inom detta område av den militära förvaltningsverksamheten varit föremål för ingående undersökningar under de senaste åren. Med genomförandet av reformen har emellertid ansetts böra anstå till dess det byggnadsprogram, som ingått i försvarets femårsplan, slutförts. Kungl. Maj:t har funnit tidpunkten nu vara inne för genomförandet av omorganisationen i fråga och i föreliggande proposition framlagt förslag i ämnet.

Med hänsyn till det pågående utredningsarbetet inom 1945 års försvarskommitté skulle det enligt utskottets mening kunna ifrågasättas, huruvida icke ett ytterligare uppskov med prövningen av organisationsfrågan bör ske. Å andra

Utskottet.

sidan tala emellertid vägande skäl för att det nuvarande provisoriet med därav följande olägenheter snarast ersättes av en mera planmässig anordning. Detta skulle vara av betydelse bland annat med hänsyn till angelägenheten av att åstadkomma en rationalisering och standardisering av verksamheten och därmed ett nedbringande av administrationskostnaderna. Då såsom departementschefen framhållit den nybyggnadsverksamhet, som under överblickbar tid kommer i fråga inom försvaret, utan svårighet torde kunna omhänderhavas av ett organ, är det givetvis föga rationellt att bibehålla särskilda byggnadsorgan för de tre försvarsgrenarna. Svårigheterna att under nuvarande osäkra anställningsförhållanden kvarhålla och rekrytera personal i försvarets byggnadsorgan utgöra även ett skäl för att organisationsfrågan nu löses. Utskottet anser därför, att med den länge bebadade omorganisationen på detta förvaltningsområde icke längre bör anstå.

Enligt principbeslut av 1943 års riksdag skall fortifikations- och byggnadsväsendet inom försvaret centraliseras till ett organ. Utskottet kan icke finna att några skäl framkommit, som nu böra föranleda riksdagen till annat ställningstagande. Vad beträffar de på grundval av nämnda principbeslut framlagda organisationsalternativen har utskottet i likhet med departementschefen samt det övervägande antalet i ärendet hörda myndigheter och organisationer funnit organisationsfrågans lösning inom ramen för det såsom alternativ I betecknade förslaget i nuvarande läge vara att föredraga. I överensstämmelse härmed tillstyrker utskottet, att ledningen av försvarets fortifikations- och byggnadsverksamhet i huvudsak sammanföres till ett ämbetsverk — fortifikationsförvaltningen — som skulle övertaga de arbetsuppgifter, som nu ankomma på arméns fortifikationsförvaltning, marinförvaltningens fortifikationsavdelning och flygförvaltningens byggnadsavdelning — med undantag dock för flygfältsbyrån — samt försvarets bostadsanskaffningsnämnd. Då det är lämpligt, att vid sistnämnda alternativ nära samarbete bedrivs mellan de militära och civila byggnadsorganen synes på så sätt föreslagits en särskild samarbetsdelegation böra inrättas för ändamålet.

Beträffande de under avsnittet Särskilda organisationsfrågor berörda spörsmålen kan utskottet helt ansluta sig till vad departementschefen på basis av 1944 och 1946 års utredningar härutinnan anfört och föreslagit. Vad särskilt gäller ledningen av statens bränslekontrollerande verksamhet, varom delade meningar yppats, finner utskottet i likhet med departementschefen lämpligt, att tills vidare får anstå med ändring i gällande organisation.

I fråga om de allmänna grunderna för ämbetsverkets organisation anser utskottet sig kunna godtaga det härutinnan framlagda förslaget.

Utskottet finner tillräckligt starka skäl hava anförts för att chefskapet för det nya ämbetsverket bör kunna anförtros antingen militär eller civil befattningshavare, varför utskottet ansluter sig till departementschefens uppfattning i denna fråga. Chefskapet för fortifikationskåren och uppdraget att vara inspektör för rikets befästningar bör dock såsom förutsatts tillkomma chefen för befästningsbyrån. Utskottet finner sig även böra tillstyrka, att befattningen som verkschef placeras i lönegrad Ob 5 för en militär och C 12 för en civil innehavare.

Enligt departementschefens förslag till personalberäkningar m. m. skulle för underhålls- och förvaltningsverksamhet erforderlig personal för närvarande endast till en mindre del erhålla ordinarie anställning, medan återstoden skulle anställas såsom extra ordinarie. I fråga om nybyggnadsverksamheten skulle extra ordinarie befattningar inrättas för omkring hälften av den personal, som på längre sikt beräknas erforderlig. Förslaget i denna del har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande. Mot de föreslagna lönegradsplaceringarna synes icke heller någon befogad erinran vara att framställa. Det torde emellertid böra vara Kungl. Maj:t obetaget att beträffande den icke-ordinarie personalen i rationaliseringssyfte vidtagna de jämkningar, som kunna finnas påkallade.

I likhet med det av 1943 års riksdag i samband med omorganisationen av den centrala försvarsförvaltningen lämnade bemyndigandet för Kungl. Maj:t att å övergångsstat överföra beställnings- eller befattningshavare, som icke kunde överflyttas till lämplig beställning eller befattning i den nya organisationen, synes Kungl. Maj:t böra erhålla motsvarande bemyndigande i fråga om personal inom arméns fortifikationsförvaltning och fortifikationskåren.

Kungl. Maj:ts förslag i de delar, varom utskottet i det föregående icke särskilt yttrat sig, hava icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet vill slutligen såsom kostnadsjämförelse framhålla, att personalkostnaderna för den nuvarande organisationen uppgå till 5 800 000 kronor och vid den föreslagna organisationen till 2 820 000 kronor. Härvid är emellertid, såsom departementschefen framhållit, att märka, att den sammanlagda medelsförbrukningen för nybyggnad och därmed jämställda företag (med undantag för flygfältsarbeten) under budgetåret 1946/47 för de nuvarande militära byggnadsorganen uppskattats till cirka 65 miljoner kronor, medan den nya fortifikationsförvaltningen enligt propositionen beräknats skola utföra nybyggnadsarbeten för en årskostnad av cirka 30 miljoner kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) besluta, att den centrala fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret skall organiseras efter i huvudsak de riktlinjer, som i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947 angivits;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att å övergångsstat överföra beställnings-(befattnings-)havare, som icke kan överflyttas till lämplig beställning (befattning) i den nya organisationen.

2:o) **Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 126—129) att

dels medgiva, att å personalförteckning för fortifikationsförvaltningen må uppföras i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947 angivna befattningar;

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för fortifika-

tionsförvaltningen, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1947/48 från och med den tidpunkt, som må av Kungl. Maj:t bestämmas;

dels ock till Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

Såsom framgår av vad som anförts under punkt 1 har förordats, att för den centrala ledningen av fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret skall inrättas ett nytt ämbetsverk, fortifikationsförvaltningen, vilket beräknats kunna träda i verksamhet tidigast den 1 januari 1948.

Departementschefen har anfört, att ehuru tidpunkten för den nya organisationens genomförande icke nu kunde med säkerhet bedömas, vid anslagsberäkningarna för nästa budgetår för såväl det nya ämbetsverket som de nu befintliga förvaltningsorganen syntes böra förutsättas, att det nya verket organiserades från och med den 1 januari 1948. För det nya ämbetsverket borde alltså anvisas medel för ett halvt budgetår. Skulle det visa sig, att övergången till den nya organisationen kunde äga rum vid annan tidpunkt, komme belastningen å det nya ämbetsverkets anslag att över- eller understiga den beräknade, medan medelsförbrukningen för de förvaltningsorgan, som skulle ersättas av det nya verket, komme att i motsvarande mån minska respektive öka.

Avlöningsstaten för det nya ämbetsverket borde enligt departementschefen utformas efter de grunder, som angivits i årets statsverksproposition (bil. 6, s. 12). Med hänsyn till ovissheten rörande tidpunkten för den nya organisationens genomförande syntes samtliga i avlöningsstaten ingående anslagsposter böra betecknas förslagsvis och alltså icke av riksdagen maximeras. Överskridande av anslagspost, som enligt eljest tillämpade grunder skulle vara maximerad, borde dock icke få äga rum utan Kungl. Maj:ts medgivande. Vad sålunda anförts syntes departementschefen böra gälla även för övriga av omorganisationen berörda myndigheter.

För den personal, vars avlöning skulle utgå av avlöningsanslag, skulle enligt vad som förordats under punkt 1 inrättas följande *ordinarie befattningar*, nämligen 1 chef (C 12 eller Ob 5), 1 byggnadschef och 1 chef för kasernbyrån (C 8), 1 chefsarkitekt och 1 sektionschef, forskare, (C 7), 1 chef för administrativa byrån och 1 förste byrådirektör (A 30), 1 byrådirektör (A 28), 1 förste byråingenjör eller arkitekt och 1 förste byråsekreterare (A 26), 1 förste byråsekreterare (A 24), 1 byråingenjör eller arkitekt, 1 byråsekreterare och 1 revisor (A 21), 1 maskinist (A 12), 1 eldare av 1. klass, 1 förste expeditionsvakt och 3 kanslibiträden (A 7), 3 expeditionsvakter och 1 portvakt (A 5) samt 7 kontorsbiträden och 1 telefonist (A 4).

Å *övergångsstat* skulle kvarstå en för närvarande å arméns fortifikationsförvaltnings personalförteckning redovisad kansliskrivare i A 11.

Extra ordinarie befattningar i högre lönegrad än 21 skulle finnas till följande antal, nämligen 3 byrådirektörer (Eo 28), 1 arkitekt, 5 förste byråingenjörer, 1 förste byråsekreterare och 1 jägmästare (Eo 26) samt 1 arkitekt, 1 brandinspektör, 3 byråingenjörer, 3 byråingenjörer eller arkitekter och 1 förste byråsekreterare (Eo 24).

Slutligen skulle finnas följande för pensionerad personal avsedda arvodesbefattningar, nämligen 8 för officerare (1 Oa 15 och 7 Oa 10) samt 2 för underofficerare (UO 7).

För den personal, som beräknas erforderlig för nybyggnadsverksamheten och skulle avlönas med anlitande av byggnadsanslag, skulle på personalförteckningen uppföras följande *extra ordinarie befattningar* i högre lönegrad än 21, nämligen 1 byrådirektör (Eo 28), 1 arkitekt, 3 förste byråingenjörer, 1 intendent och 2 överkontrollanter (Eo 26) samt 2 arkitekter, 5 byråingenjörer och 1 kamrerare (Eo 24).

För det nya ämbetsverket föreslås alltså 32 ordinarie befattningar — varav 11 i högre lönegrad än 21 — och 36 extra ordinarie befattningar i högre lönegrad än 21. Antalet extra ordinarie befattningar i de högre lönegraderna är således mer än tre gånger så stort som antalet ordinarie befattningar i lönegrader högre än 21. Såsom av det föregående framgår har nämligen en viss återhållsamhet ansetts motiverad, då det gällt inrättande av ordinarie befattningar.

Departementschefen har anfört, att då icke nu kunde överblickas, vilka befattningshavare hos de nuvarande myndigheterna som komme att vinna anställning i det nya verket, av den reglerade beföringsgången föranledda ordinarie befattningar icke borde inrättas under nästa budgetår vare sig vid den nya fortifikationsförvaltningen eller vid de organ, som skulle uppgå däri.

I enlighet med 1946 års utrednings förslag har departementschefen för befästningsbyrån beräknat 3 förvaltningsarvoden å 720 kronor, 1 för mobiliseringssektionen och 2 för underhålls- och nyanläggningssektionen.

Avlöningskostnaderna för det nya verket ha, såsom av punkt 1 framgår, av 1946 års utredning för helt år beräknats till 900 000 kronor enligt nuvarande löneläge. Den av departementschefen förordade överflyttningen av avlöningskostnaderna för två ordinarie befattningar å byggnadsbyrån från byggnadsanslag till avlöningsanslag har beräknats medföra en ökning av sistnämnda anslag med 32 000 kronor. Med beaktande av den allmänna löne regleringen har departementschefen uppskattat kostnaderna under anslaget till 1 300 000 kronor.

För nästa budgetår har i enlighet med det förut anförda beräknats medel för endast senare hälften av budgetåret, varför medelsbehovet skulle utgöra 650 000 kronor.

Utskottet har vid behandlingen av föregående punkt tillstyrkt, att den centrala fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret organiseras efter de riktlinjer som av departementschefen angivits. Härvid har utskottet jämväl godtagit av departementschefen förordad personaluppsättning för det nya ämbetsverket.

Utskottet.

Med hänsyn till att berörda ämbetsverk beräknats kunna trüda i verksamhet tidigast den 1 januari 1948 böra i enlighet med departementschefens förslag medel för detsamma nu anvisas allenast för senare hälften av budget-

året 1947/48. Mot den från denna utgångspunkt verkställda beräkningen av förevarande anslag synes intet vara att erinra.

Utskottet, som ej heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad departementschefen under förevarande punkt anfört, får hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva, att å personalförteckning för fortifikationsförvaltningen må uppföras i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947 angivna befattningar;

b) fastställa följande avlöningsstat för fortifikationsförvaltningen, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1947/48 från och med tidpunkt, som må av Kungl. Maj:t bestämmas:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 165 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	» 60 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 1 080
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 425 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 38 920
	<hr/> Summa kronor 690 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 40 000
	<hr/> Nettoutgift kronor 650 000

c) till *Fortifikationsförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1947/48 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

3:o) **Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 129) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 105 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningens omkostnader för helt budgetår ha beräknats till 210 000 kronor, varav 6 000 kronor till sjukvård, 35 000 kronor till reseersättningar, 167 000 kronor till expenser och 2 000 kronor till publikationstryck. Det för nästa budgetår äskade anslaget är avsett att täcka ämbetsverkets omkostnader från och med den 1 januari 1948, vid vilken tidpunkt ämbetsverket beräknats tidigast kunna träda i verksamhet.

Utskottet.

Under hänvisning till vad utskottet anfört vid behandlingen av närmast föregående punkt får utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den verkställda kostnadsberäkningen, hemställa,

att riksdagen må till *Fortifikationsförvaltningen*: *Omkostnader* för budgetåret 1947/48 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 105 000 kronor.

4:o) **Arméns fortifikationsförvaltning: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 14) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 142 (punkt 4, s. 129 och 130) föreslagit riksdagen att

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för arméns fortifikationsförvaltning, att tillämpas för budgetåret 1947/48 under tid som må av Kungl. Maj:t bestämmas,

dels och till Arméns fortifikationsförvaltning: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 478 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 656 000 kronor.

Såsom framgår av vad under punkt 2 anförts har departementschefen vid anslagsberäkningarna för nästa budgetår förutsatt, att den för försvaret gemensamma fortifikationsförvaltningen skulle organiseras från och med den 1 januari 1948, varför medel för arméns fortifikationsförvaltning ansetts bära beräknas för första hälften av nämnda budgetår.

Anledning har ansetts saknas att för berörda tid vidtaga ändring i den nu befintliga organisationen, och medelsbehovet har därför enligt nu gällande föneläge beräknats till $\left(\frac{656\ 000}{2} =\right)$ 328 000 kronor. Den allmänna löneregleringen har beräknats föranleda en merkostnad av 150 000 kronor.

I anslutning till vad utskottet i det föregående anført, tillstyrker utskottet, att medel för arméns fortifikationsförvaltning anvisas för första hälften av budgetåret 1947/48. Utskottet, som intet har att erinra mot den från denna utgångspunkt verkställda beräkningen av förevarande anslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för arméns fortifikationsförvaltning, att tillämpas för budgetåret 1947/48 under tid, som må av Kungl. Maj:t bestämmas:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	44 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	»	50 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	7 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	380 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	28 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>509 000</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, förslagsvis	kronor 31 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 478 000

b) till *Arméns fortifikationsförvaltning*: *Avlöningar* för budgetåret 1947/48 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 478 000 kronor.

5:o) **Arméns fortifikationsförvaltning: Omkostnader.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 14) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Arméns fortifikationsförvaltning*: Omkostnader för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 185 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 142 (punkt 5, s. 130) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 185 000 kronor. Det för nästa budgetår äskade anslaget, $\left(\frac{185\,000}{2} = \right)$ i avrundat tal 95 000 kronor, är avsett att täcka arméns fortifikationsförvaltnings omkostnader intill den 1 januari 1948, vid vilken tidpunkt det föreslagna nya ämbetsverket, fortifikationsförvaltningen, beräknats tidigast kunna träda i verksamhet.

Utskottet.

Utskottet, som hänvisar till vad utskottet anfört vid behandlingen av punkterna 2 och 4, tillstyrker den under förevarande punkt äskade medelsanvisningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Arméns fortifikationsförvaltning*: *Omkostnader* för budgetåret 1947/48 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kronor.

6:o) **Marinförvaltningen: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 18) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 620 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 142 (punkt 6, s. 130—135) föreslagit riksdagen att

dels medgiva uppförande på personalförteckningen för marinförvaltningen av ytterligare 5 befattningar för kontorsbiträden i lönegrad A 4;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för marinförvaltningen, att tillämpas under budgetåret 1947/48;

dels ock till *Marinförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 665 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 455 000 kronor.

Marinförvaltningen har från och med november 1944 genomfört en centralisering av personalärendena till ett personalkontor, inordnat i civilbyrån. Å personalkontoret handläggas ärenden angående ämbetsverkets egen civila personal samt vissa frågor rörande militär och civilmilitär personal vid förvaltningen och rörande civil extra och extra ordinarie sakanslagsavlönad personal vid underställda förvaltningsorgan och förband. Vid personalkontoret anställd personal med lön enligt löneplanen MEx avlönas nu från sakanslag. Ifrågasvarande personal utgöres av en kontorist i MEx 11, ett kanslibitråde i MEx 7 och ett kontorsbiträde i MEx 4. Departementschefen har förordat, att lönekostnaderna för denna personal överflyttas till avlöningsanslaget och att personalen därvid erhåller extra ordinarie anställning. Departementschefen har vidare förordat, att en befattning i MEx 10 såsom uppbördsman för skrivmaterieförrådet och en befattning i Eo 8 såsom souschefens sekreterare, nu avlönade från sakanslag, överförs till avlöning från avlöningsanslaget, den sistnämnda med placering i Eo 7 såsom kanslibitråde, ävensom att tre extra ordinarie kontorsskrivarbefattningar inrättas vid förrådskontrollkontoret i utbyte mot extra befattningar.

Vad beträffar befattningar för pensionerad personal föreslås inrättande av två sådana befattningar för underofficerare i löneklassen UO 7.

Genom de här föreslagna överflyttningarna av avlöningskostnader från sakanslag till marinförvaltningens avlöningsanslag kommer, framhåller departementschefen, belastningen å vissa materielanslag att minska. Denna minskning bleve dock av så ringa betydelse att särskild hänsyn härtill vid bedömandet av anslagsbehov för nästa budgetår icke syntes behöva tagas.

Då så gott som all personal å marinförvaltningens fortifikationsavdelning avlönades antingen från sakanslag eller från arméns avlöningsanslag, komme enligt departementschefen den av honom förordade omorganisationen av fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret att endast såtillvida påverka personaluppsättningen å ämbetsverkets avlöningsanslag, att en befattning för pensionerad officer (Oa 10) kunde indragas. Den minskade belastning å anslaget, som föranleddes härav, borde beräknas för halva budgetåret.

I anledning av den reglerade befordringsgången för biträdespersonal tillkomme enligt departementschefen från och med ingången av nästa budgetår 5 befattningar för ordinarie kontorsbiträden i A 4. Av dessa avsåges en för extra ordinarie befattningshavare i 7 lönegraden. Vikariatsförordnande på sistnämnda kontorsbiträdesbefattning förutsattes icke skola förekomma.

Anslagshöjningen utgör 210 000 kronor, varav belöpa på reglerad befordringsgång för viss personal 6 200 kronor samt på löneregleringen i runt tal 175 000 kronor.

De av departementschefen för nästa budgetår förordade förändringarna beträffande marinförvaltningens personaluppsättning präglas av den återhållsamhet, som bör iakttagas i avvaktan på den översyn av försvarets centrala förvaltningsorganisation som nu pågår. Utskottet har därför intet att erinra

mot vad departementschefen härutinnan föreslagit liksom ej heller mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,
att riksdagen må

- a) medgiva uppförande på personalförteckningen för marinförvaltningen av ytterligare 5 befattningar för kontorsbiträden i lönegrad A 4;
- b) godkänna följande avlöningsstat för marinförvaltningen, att tillämpas under budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 254 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	» 191 700
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 8 640
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 288 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 42 660
	<hr/>
	Summa kronor 785 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 120 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 665 000

c) till *Marinförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1947/48 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 665 000 kronor.

7:o) **Marinförvaltningen: Omkostnader.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 18) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Marinförvaltningen: Omkostnader för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 142 (punkt 7, s. 135 och 136) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 415 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 435 000 kronor.

Anslagsminskningen beror väsentligen på minskade bränslekostnader på grund av övergång till oljeeldning.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Marinförvaltningen*: *Omkostnader* för budgetåret 1947/48 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 415 000 kronor.

8:o) **Flygförvaltningen: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 18) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 142 (punkt 8, s. 137—140) föreslagit riksdagen att

dels medgiva uppförande på personalförteckningen för flygförvaltningen av ytterligare 4 kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad A 4;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygförvaltningen, att tillämpas under budgetåret 1947/48;

dels ock till Flygförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 850 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 500 000 kronor.

Med hänsyn till den tekniska utvecklingen inom flygvapnet har det såsom gratifikationer till provflygare avsedda beloppet 2 400 kronor föreslagits höjt till 5 000 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt att en extra ordinarie befattning inrättas för bibehållande vid flygförvaltningen av den kriminaltekniska expert för biträde åt haverikommissioner m. m., som ämbetsverket sedan några år anlitat. Behovet av denna befattning syntes komma att i sitt sammanhang med övriga organisationsspörsmål inom ämbetsverket prövas av 1946 års militära förvaltningsutredning. I avvaktan på denna prövning har departementschefen icke tillstyrkt högre löneställning än 18 lönegraden för denna befattning.

Flygförvaltningen har anfört, att vissa kostnader för ämbetsverkets underhålls- och flygfältsbyråer borde överflyttas från byggnadsanslag, som med minskade investeringar icke lämna tillgång till kostnadernas bestridande, och ifrågasatt, att kostnaderna, vilka avse underhåll av byggnader och flygfält, i fortsättningen skulle tillfälligtvis utgå av avlöningsanslaget. Departementschefen har erinrat, att han i det föregående förutsatt, att underhållet av flygfält även i fortsättningen skulle ombesörjas av flygförvaltningen men underhållet av flygvapnets kaserner och husbyggnader från tidpunkt som Kungl. Maj:t bestämde (preliminärt beräknad till den 1 januari 1948) av det för svaret gemensamma byggnadsorgan, som av departementschefen förordats, samt att avlöningskostnaderna för den personal som stadigvarande erfordrades för underhållsverksamheten skulle bestridas från avlöningsanslag. I överensstämmelse härmed borde enligt departementschefen medel för bestridande av avlöningskostnader och omkostnader för flygfältsunderhållet beräknas under flygförvaltningens avlönings- respektive omkostnadsanslag. I vad avser underhållet av husbyggnader ha motsvarande kostnader av departementschefen för första halvåret 1948 beräknats under avlönings- och omkostnadsstaterna för det nya byggnadsorganet. Återstoden av sistnämnda på budgetåret 1947/48

belöpande kostnader böra, framhåller departementschefen, överföras till flygförvaltningens nyssberörda anslag. Departementschefen beräknade här avsedda avlöningskostnader under icke-ordinarieposten till 85 000 kronor, varav 40 000 kronor för personal för underhåll av flygfält och 45 000 kronor för personal för byggnadsunderhåll. Det borde enligt departementschefen ankomma på Kungl. Maj:t att närmare reglera medelsanvisningen för ifrågasvarande ändamål.

I anledning av den reglerade befordringsgången för biträdespersonalen tillkomma vid flygförvaltningen 4 befattningar för ordinarie kontorsbiträde i A 4 från och med den 1 juli 1947. En av dessa befattningar avses för en extra ordinarie befattningshavare i Eo 7.

Anslagshöjningen utgör 350 000 kronor, varav omkring 5 000 kronor belöpa på reglerad befordringsgång för biträdes- och amanuenspersonal samt omkring 240 000 kronor på löneregleringen.

Utskottet.

Den av departementschefen förordade anslagshöjningen belöper, i den mån den icke motsvarar automatisk kostnadsökning i anledning av reglerad befordringsgång för biträdes- och amanuenspersonal samt den allmänna löneregleringen, i huvudsak på avlöningskostnaderna för den personal som stadigvarande erfordras för underhåll av byggnader och flygfält och som för närvarande avlönas med anlitan av byggnadsanslag. Såvitt avser underhåll av byggnader ha emellertid berörda kostnader endast övergångsvis och för halva budgetåret beräknats under förevarande anslag, enär desamma för återstoden av budgetåret avsetts skola bestridas från det föreslagna nya ämbetsverkets, fortifikationsförvaltningens, avlöningsanslag.

Utskottet, som hänvisar till vad utskottet i det föregående anfört vid behandlingen av punkterna 1 och 2, har intet att erinra mot Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framställda förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) medgiva uppförande på personalförteckningen för flygförvaltningen av ytterligare 4 kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad A 4;

b) godkänna följande avlöningsstat för flygförvaltningen, att tillämpas under budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	338 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	»	170 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	8 600

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor	390 000
--	--------	---------

Anm. Därest befattningen såsom chef för materielavdelningens normaliebyrå besättes med innehavare i lönegrad Ca 28 (motsvarande), skall av denna post innehållas ett belopp, beräknat efter 16 500 kronor för helt budgetår.

5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	53 000
	Summa kronor	960 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	110 000
	Nettoutgift kronor	850 000

c) till *Flygförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1947/48 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 850 000 kronor.

9:o) **Flygförvaltningen: Omkostnader.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 18) föreslagit riksdagen att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till Flygförvaltningen: Omkostnader för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 380 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 142 (punkt 9, s. 140 och 141) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 375 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 380 000 kronor.

Flygförvaltningen har för nästa budgetår beräknat anslaget till 384 500 kronor. Emellertid har marinförvaltningen räknat med oljeeldning i ämbetsbyggnaderna under nästa budgetår och till följd därav väsentligt minskade bränslekostnader. För flygförvaltningens del har marinförvaltningen räknat med 52 000 kronor mot i flygförvaltningens beräkningar ingående 82 000 kronor för detta ändamål, vilket alltså skulle medföra en anslagsminskning av 30 000 kronor. Å andra sidan har departementschefen förordat, att vissa expenser för flygförvaltningens byggnadsavdelnings underhålls- och flygfältsbyråer skulle under nästa budgetår bestridas av flygförvaltningens omkostnadsanslag. Dessa kostnader ha beräknats till omkring 18 000 kronor. Vidare bör enligt departementschefen anslagsposten reseersättningar, nu upptagen till 30 000 kronor, till följd av de beslutade höjningarna av resetraktamenten, enligt av förvaltningen under hand ingiven beräkning, höjas med omkring 2 000 kronor. Anslaget skulle enligt dessa beräkningar komma att uppgå till (384 500—30 000 + 18 000 + 2 000 =) 374 500 kronor. Departementschefen har föreslagit, att anslaget upptages med i avrundat tal 375 000 kronor.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer, att riksdagen må till *Flygförvaltningen*: *Omkostnader* för budgetåret 1947/48 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 375 000 kronor.

Utskottet.

10:o) **Försvarets bostadsanskaffningsnämnd: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 156) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarets bostadsanskaffningsnämnd: Avlöningar för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 89 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 142 (punkt 10, s. 141) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 89 000 kronor.

Såsom under punkt 2 anförts har departementschefen vid anslagsberäkningarna för nästa budgetår förutsatt, att den för försvaret gemensamma fortifikationsförvaltningen skulle organiseras från och med den 1 januari 1948, varför medel för försvarets bostadsanskaffningsnämnd ansetts böra beräknas för första hälften av nämnda budgetår.

Anledning saknas, framhåller departementschefen, att för berörda tid vidtaga ändring i den nu befintliga organisationen, och han har därför beräknat medelsbehovet till $\left(\frac{89\,000}{2}=\right)$ i avrundat tal 45 000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Försvarets bostadsanskaffningsnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1947/48 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

11:o) **Försvarets bostadsanskaffningsnämnd: Omkostnader.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 156) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarets bostadsanskaffningsnämnd: Omkostnader för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 142 (punkt 11, s. 142) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 30 000 kronor.

Departementschefen har med beaktande av vad han anfört under punkterna 2 och 4 i propositionen nr 142 beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till $\left(\frac{30\,000}{2}=\right)$ 15 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må till *Försvarets bostadsanskaffningsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

Stockholm den 22 maj 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 137.